

Nationaal Archief
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Nummer Toegang: 2.12.26

**Inventaris van het archief van de
Marinecommandant Australië, tot 27 oktober 1943
tevens Onderbevelhebber der Strijdkrachten in het
Oosten en daarbij gedeponeerde archiefbescheiden,
1942-1947**

Versie: 27-03-2022

H.E.M. Mettes, W.S.A. de Ruijter

Nationaal Archief, Den Haag 2000

This finding aid is written in Dutch.

I N H O U D S O P G A V E

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Beperkingen aan het gebruik.....	6
Materiële beperkingen.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
Organigrammen.....	9
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	9
De verwerving van het archief.....	10
Inhoud en structuur van het archief.....	11
Selectie en vernietiging.....	11
Verantwoording van de bewerking.....	11
Verwant materiaal.....	12
Beschikbaarheid van kopieën.....	12
Verwante archieven.....	12
 Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	 13
1 Toegangen en indices.....	13
2 Serieel.....	14
3 Rubrieken.....	15
3.1 Staf.....	15
3.2 Inlichtingen.....	20
4 Buiten serieel en rubriekenverband gehouden of geraakte stukken betreffende diverse onderwerpen.....	22
5 Documentatie.....	23
6 Telegrammen.....	24
6.1 Serieel.....	24
6.2 Niet serieel.....	25
7 Vervallen toegang.....	27
8 Gedeponeerde archiefbescheiden.....	28
8.1 Het archief van de Royal Netherlands Navy Liaison Officier te Sydney, 1943-1947.....	28
8.2 Het archief van Hr. Ms. O 19, 1943.....	28
8.3 Het archief van de commandant onderzeebootdienst te Perth, 1944-1946.....	28
 Bijlagen.....	 29
Instructies.....	29
Instructie van 1 mei 1943.....	29
Instructie van 1 mei 1943.....	29
Instructie van 1 mei 1943.....	30
Colombo, 7 oktober 1943.....	30
Colombo, 7 oktober 1943.....	31
No 62/L.Cdo	31
Instructie voor den Commandant der Nederlandsch-Indische Legerstrijdkrachten (CLG).....	32
De bevelhebber strijdkrachten oosten.....	32

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Ministerie van Marine: Marinecommandant Australië, tot 1943 tevens Onderbevelhebber der Strijdkrachten in het Oosten

Archiefbloknummer:

D27517

Omvang:

218 inventarisnummer(s)10,00 meter

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands, een klein deel is in het Engels.

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven, getypte en gedrukte documenten, geen bijzondere handschriften.

Archiefdienst:

Nationaal Archief

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

Ministerie van Marine, Marinecommandant Australië

Samenvatting van de inhoud van het archief:

Het archief bevat rapporten over de evacuatie, rapporten over de verrichtingen van de schepen (Heemskerck, Tromp, Van Galen, Tjerk Hiddes, onderzeeboten, torpedoboten en mijnenvegers), operaties van de marine rond Nieuw-Guinea (Merauke, Biak, Hollandia), rapporten over de situatie in Nederlands-Indië tijdens de Japanse bezetting (waaronder stukken van de Netherlands Forces Intelligence Service, NEFIS), stukken betreffende Nederlandse krijgsgevangenen, rapporten over de Nederlandse marine in Australië, contacten met de geallieerde strijdkrachten, personele kwesties (onderscheidingen en decoraties) en de voorbereidingen voor de opbouw van een militair bestuur in Nederlands-Indië (= civil-affairs afdeling). Tenslotte is er gedeponeed archief in het archief van de Marinecommandant Australië: archief van de Royal Netherlands Navy Liaison Officer te Sydney, de commandant van de onderzeebootdienst te Perth en archief van de Hr. Ms. O 19 (1943).

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Volledig openbaar.

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent geen beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van slechte materiële staat.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Ministerie van Marine: Marinecommandant Australië, tot 1943 tevens Onderbevelhebber der Strijdkrachten in het Oosten, nummer toegang 2.12.26, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Marinecommandant Australië, 2.12.26, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

Na 8 maart 1942, de val van Java, week een deel van de beroepsmilitairen uit naar Ceylon, terwijl ongeveer 1100 militairen uitweken naar Australië. Aangezien deze onvrijwillige ballingschap ongepland was, was er in de eerste weken in Australië geen sprake van enige operationele of administratieve organisatie. Het was enkel duidelijk dat de militairen in Australië onder commando vielen van de bevelhebber der strijdkrachten in het oosten (BSO). Op of omstreeks 1 maart 1942 werd schout-bij-nacht F.W. Coster, die zich in Australië bevond als voorzitter van de commissie tot aankoop van defensiematerieel, benoemd tot marinecommandant Australië (MCA). Aangezien Helfrich in Australië de behoefte had aan een onderbevelhebber, werd hij bovendien tegelijkertijd benoemd tot plaatsvervanger van de bevelhebber der strijdkrachten in het oosten, met de titel onderbevelhebber der strijdkrachten in het oosten (OBSO). Op 23 juni 1942 stelde de MCA over het KNIL-personeel in Australië een voorlopig waarnemend commandant aan, die later de titel legercommandant Australië zou voeren (LCA).

Afhankelijk van ouderdom in rang trad de LCA dan wel de MCA als OBSO op, namelijk de oudste in rang of anciënniteit van de in Australië dienende officier van land- danwel zeemacht. De BSO - en dus ook de OBSO - waren feitelijk alleen administratieve bevelhebbers. Operationeel waren ze ondergeschikt aan de geallieerde opperbevelhebbers.

De OBSO voerde het bevel over het in de South West Pacific Area gestationeerde Nederlandse en Nederlands-Indische legerpersoneel. Dit bevel beperkte zich echter tot die zaken, welke de gehele weermacht als één geheel beschouwd raakten. Deze enigszins cryptische instructie werd nader uitgewerkt in een brief van de BSO. Als zaken die dit betroffen werden aangehaald wijzingen in de traktementen, soldijen, toelagen, pensioenen en onderstanden, het verlenen van hogere (tijdelijke) rangen in bepaalde functies. In april 1942 vertrok generaal-majoor L.H. van Oyen naar de Verenigde Staten om de functie van commandant van de Royal Netherlands Military Flying School in Jackson uit te gaan oefenen. Hij werd tijdelijk vervangen door luitenant-kolonel N.L.W. van Straten.

Op 1 mei 1943 werden door de BSO voor de OBSO, MCA en LCA instructies vastgesteld waarin bovendien de onderlinge bevelsorganisatie werd geregeld. Tot dan aan toe was deze nog niet formeel geregeld. De zeer beknopte instructies van MCA en LCA dienden slechts om in grote lijn taak, bevoegdheden en arbeidsverdeling tussen deze twee functionarissen te regelen. Op dezelfde datum werd schout-bij-nacht F.W. Coster eervol ontheven van zijn functie van MCA en opgevolgd door tijdelijk schout-bij-nacht P. Koenraad.

Op 27 oktober 1943 keerde generaal-majoor L.H. van Oyen terug naar Australië. Hij werd vanaf diezelfde datum bevorderd tot luitenant-generaal. Tegelijkertijd met zijn terugkomst in Australië werd de functie van LCA opgeheven onder gelijktijdige instelling van de functie van commandant der Nederlands-Indische strijdkrachten (Clg). In dit commandement vervulde hij een dubbelrol, namelijk commandant van het KNIL en hoofd van het departement van Oorlog van Nederlands-Indië. Gezien zijn rangsverhoging werd hij ook OBSO. Hierop stelde de BSO de MCA onder zijn rechtstreeks bevel.

In 1944 bestond het hoofdkwartier van de MCA uit 5 afdelingen, te weten

1. staf
2. personeel
3. materieel
4. plaatselijke dienst
5. intendance en administratie.¹

¹ Inv. nr. 79.

Onder overweging dat het nodig was verschillende onderdelen van de taak van de Nederlands-Indische dienst van scheepvaart weer in georganiseerd verband te doen verrichten stemde de BSO in april 1944 ermee in om bij het hoofdkwartier der marine in Australië een afdeling scheepvaart in te stellen. De afdeling stond onder bevel van de MCA, voor de werkzaamheden van deze afdeling echter was de MCA verantwoording schuldig aan de minister van Koloniën en later aan de luitenant gouverneur-generaal. De afdeling beheerde en onderhield vaartuigen en schafte deze ook aan. Ze voerde de leiding over de werkplaats te Merauke, was verantwoordelijk voor de loodsdienst en de voorbereiding van het herstel van de betonnen en bebakening. Ook beheerde de afdeling scheepvaart havens zolang het departement van verkeer en waterstaat nog niet opnieuw was ingesteld.

In juni 1944 schreef de BSO aan de MCA dat laatstgenoemde in onbezet Nederlands-Indië en Australië optrad als dienstdoend commandant zeemacht, in zoverre het dienstplichtaangelegenheden betrof.²

Op 1 oktober 1945 werd het commando over de Koninklijke marine te Australië door Koenraad overgedragen aan kapitein ter zee jhr. H.A. van Foreest.

Wat betreft de organisatie van het hoofdkwartier toont een organigram, gedateerd 8 december 1945, dat onder de MCA als staf een adjudant, een chef staf en een plaatsvervangend MCA zijn geplaatst.

De staf is ingedeeld in 6 bureaus: inlichtingen, operaties, organisatie, verbindingen, koopvaardij, vliegdiens en secretaris. Daarnaast kende het hoofdkwartier de afdelingen materieel, personeel en plaatselijke dienst, intendant, geneeskundige dienst en marine radio dienst.

In april 1946 werd begonnen met de voorbereiding van de afwikkeling van het marinecommando Australië. Het lag in de bedoeling dit commando op 1 juli daadwerkelijk op te heffen. Voor de afwikkeling en liaisonsaken zou nog een afdeling van de marine in Australië worden gehandhaafd. Deze zou onder algemeen toezicht staan van de Royal Netherlands Naval Liaison Officer Australië. Het hoofdkwartier werd opgeheven. De afdeling materiaal werd omgezet in de aankoopcommissie voor materiaal en geneesmiddelen, de afdeling intendance werd omgezet in de aankoopcommissie van voeding en kleding. De afdelingen staf, personeel, geneeskundige dienst, administratie, radio en verbindingdienst werden opgeheven.³ Op 5 augustus 1946 droeg Van Foreest het commando als commandant der marine Australië over aan de tijdelijk kapitein ter zee B.J.G. Schokking.

Echter, pas op 15 augustus 1947 legde de toenmalige commandant der marine in Australië, de kapitein luitenant ter zee B.J.G. Schokking zijn commando neer. De resterende werkzaamheden werden tegelijkertijd overgedragen aan het hoofd van de marine liquidatie commissie, de officier marine stoomvaartdienst 1e klasse F. ter Horst.⁴

In de tussentijd verrichte het MCA nog een aantal belangrijke taken. Zo werden door het MCA goederen aangeschaft voor vervoer naar Nederlands-Indië. Ook was deze instantie verantwoordelijk voor de instandhouding en exploitatie van de marine luchtvaartdienst.

Voor meer informatie, zie onder andere: H.L. Zwitzer, "Het Koninklijk Nederlands-Indisch Leger in Australië, 1942-1945", *Mededelingen van de sectie militaire geschiedenis landmachtstaf*, 8 (1985) 67-90.

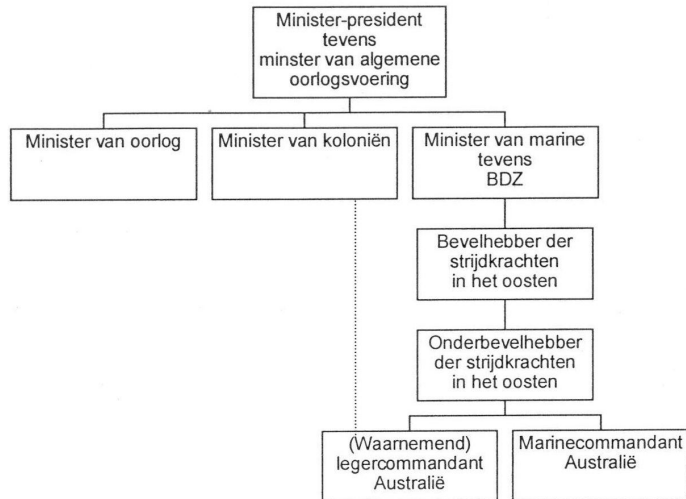
² Inv. nr. 49.

³ Inv. nr. 79, circulaire S 5/10/12.

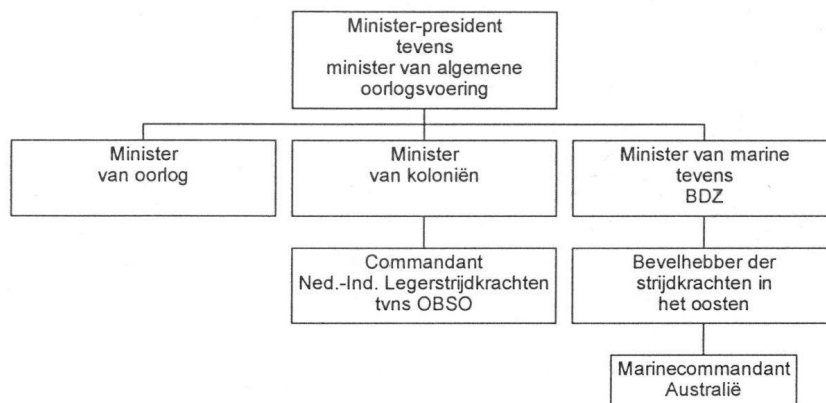
⁴ Inv. nr. 79, brief S 5/10/26.

ORGANIGRAMMEN

Toestand tot 1 november 1943:

Toestand na 1 november 1943:

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

De afdeling staf vormde tot eind 1943 geen zelfstandig archief.

Het verslag van de historische sectie over 1 april 1950-1 januari 1951 maakt melding van het feit dat het "Archief Australië (OBSO)" is geïnventariseerd en geregistreerd. Verder zijn de telegrammen OBSO, 1943-1945 nog niet geïnventariseerd. Het tweede jaarverslag over 1951 meldt dat enkel de telegrammen na 15 augustus 1945 nog te inventariseren zijn ⁵.

Eind oktober 1968 werd tussen het ministerie van Defensie en het ARA overeengekomen, dat ambtenaren van de afdeling post- en archiefzaken van genoemd ministerie selectie- en inventarisatiewerkzaamheden aan dit en andere defensiearchieven zouden gaan uitvoeren. Hiertoe werd een machtiging aan de algemene rijksarchivaris gevraagd tot incidentele

⁵ Centraal Archiefdepot (CAD), het archief van de Marinestaf; dossier S 8227.

vernietiging. Deze ging akkoord, met uitzondering de categorie politieke rapporten van ambassades, consulaten en gezantschappen ⁶. In Australië kende men aanvankelijk de afdelingen personeel, materieel en intendance. Vanaf september 1943 werd daar een afdeling staf aan toegevoegd ⁷.

In 1987 werden 24 dozen van dit archief - waarschijnlijk personeelsstukken - overgeplaatst van de afdeling post- en archiefzaken KM naar het CAD. In datzelfde jaar werden nog eens 58 dozen overgeplaatst van de afdeling maritieme historie naar het CAD. In 1995 werden archiefbescheiden, afgedwaald uit dit archief en opgenomen in wat was gaan heten de collectie Tweede Wereldoorlog van het Instituut voor Maritieme Historie, hiervan wederom afgescheiden en overgeplaatst naar het CAD. Bij het begin van de inventarisatiewerkzaamheden werden zo drie afzonderlijke archiefbestanden in het depot van het CAD aangetroffen.

In 1968 werd - onder andere - het personeelsarchief van de MCA over 1942-1947 vanwege de ontruiming van de archiefbewaarpplaats aan de Slachthuiskade te Den Haag overgebracht naar het hulpdepot Westeinde van het Algemeen Rijksarchief.

Overbrenging van een overheidsarchief

DE VERWERVING VAN HET ARCHIEF

Het archief is krachtens bepalingen van de Archiefwet overgebracht.

⁶ CAD, het archief van het ministerie van Marine, dossiernr. 449803, bundel 8.

⁷ Archief BSO, inv. nr. 267.

Inhoud en structuur van het archief

SELECTIE EN Vernietiging

Bij de selectie werd de Lijst van te vernietigen archiefbescheiden van het ministerie van defensie (vastgesteld 1987) gehanteerd. In totaal werd 2,2 meter archief vernietigd.

Verantwoording van de bewerking

De bewerking van het betreffende archief bestond uit de navolgende werkzaamheden:

- het terugbrengen van afgedwaalde archiefdelen, afkomstig uit de collectie Tweede Wereldoorlog van het Instituut voor Maritieme Historie, naar het hoofdbestanddeel van het hier betreffende archief;
- 12 dozen archiefbescheiden, afgedwaald van het archief van de Netherlands Forces Intelligence Service werden afgescheiden en teruggebracht naar het hoofdbestanddeel van dit archief en zullen te zijner tijd - zo mogelijk - worden ingevoegd op hun oorspronkelijke plaats;
- het selecteren in te bewaren en te vernietigen archiefbescheiden van het archief;
- het zover mogelijk herstellen van de oude orde, met name de ordening van de stukken op registratienummer dan wel rubriek;
- het samenstellen van een beschrijvende inventaris;
- het verzorgen van de materiële toestand van het archief volgens de Normen goede en geordende staat. Voor wat betreft het al dan niet verwijderen van nietjes en andere metaalwaren werden afspraken gemaakt met de afdeling Archiefconservering van het Algemeen Rijksarchief om tot een goede beoordeling te komen;
- het ompakken in zuurvrije omslagen en archiefdozen, alsmede het etiketteren van de omslagen en de archiefdozen.

Bij de bewerking van het archief van de commandant zeemacht Nederlands-Indië (CZMNI) door de Centrale Archief Selectiedienst werd een serie telegrammen aangetroffen welke waren afgedwaald van dit archief. Deze telegrammen werden, na afronding van het inventarisatieproject van het archief van het CZMNI, in augustus 2000 weer overgeplaatst van Winschoten naar het CAD te Rijswijk, waar ze alsnog in deze inventaris werden opgenomen onder inv.nrs. 194-213.

Verwant materiaal**BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN**

Inventarisnummers van dit archief zijn niet in kopievorm beschikbaar

VERWANTE ARCHIEVEN

Zie tevens inventaris CAD 157, inventaris van het archief van de legercommandant in Australië, 1942-1945. Te vinden op het Nationaal Archief onder toegangsnummer 2.13.93.

Een aantal van de zogenaamde evacuatie rapporten, oorspronkelijk opgelegd in dit archief, waarin verslag wordt gedaan van de verdediging en de evacuatie van marine-onderdelen uit het toenmalig Nederlands Indië is na afloop van de Tweede Wereldoorlog gelicht en overgedragen aan de Commissie Onderzoek Gedragingen Nederlands-Indië, op het Nationaal Archief onder toegangsnummer 2.12.51.

Zie ook het archief van de Netherlands Forces Intelligence Service (NEFIS), op het Nationaal archief onder nummer 2.10.37.02.

**BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN
ARCHIEFBESTANDDELEN****1 TOEGANGEN EN INDICES**

1-4	Agenda's van ingekomen en uitgaande stukken. 1944-1946		4 delen
	1	1944 juli 26-1945 maart 8	
	2	1945 maart 8-september 16	
	3	1945 september 17-december 17	
	4	1945 december 17-1946 februari 11	
5-9	Indicateurs. 1942-1944		5 delen
	5	1942-1943	
	6	1944, S-stukken	
	7	1944, intelligence stukken	
	8-9	1945, S-stukken	
	8	S 111-S7/11	
	9	S 7/12-S 15/1	

2 SERIEEL

10-11	Ingekomen en minuten van uitgaande stukken, kenmerk S. 1942	2 pakken
10	S 4-S 120	
11	S132-S318	
12	Ingekomen en minuten van uitgaande stukken, kenmerk OBSO. 1942	1 omslag
13	Ingekomen en minuten van uitgaande stukken, kenmerk algemeen). 1942-1945	1 omslag
14-21	Ingekomen en minuten van uitgaande stukken betreffende het personeel. 1942-1947	6 omslagen en 2 pakken
14	P 2-P 37	
15	P 77-P 614	
16	P 712, pak	
17	P 908-P 989	
18	P 1057-P 2257	
19	P 2474- P 2573	
20	P 3009, pak	
21	P 3048-P 4786	

3 RUBRIEKEN

3.1 STAF

- 22** Stukken betreffende de evacuatie van militair personeel vanuit Nederlands-Indië.
1943, 1945-1946 1 omslag
- 23-27** Stukken betreffende rapporten van verrichtingen en reisrapporten van Harer
Majesteits schepen.
1942-1947 5 pakken
- 23** November 1942-december 1943
- 24** Januari 1944-januari 1945
- 25** Februari-december 1945
- 26** 1946. 1946-1947
- 27** 1947. 1946-1947
- 28** Stukken betreffende ingekomen verslagen van de Nederlandse liaison officier te
Perth en Darwin.
1942-1943 1 omslag
- 29** Ingekomen stukken van de Nederlandse liaison officier te Townsville.
1943-1944 1 omslag
- 30** Ingekomen stukken van de oudst aanwezig officier, de havenmeester, de
commandant opleiding scheepvaart, de commandant marinekazerne, allen te
Merauke
1943-1946 1 omslag
- 31** Stukken betreffende weekrapporten van de Nederlandse liaison officier te Darwin.
1943 1 omslag
- 32** Ingekomen brieven van de Nederlandse liaison officier te Langemak inzake de
aanbieding van maandrapporten. Met bijlagen.
1944-1945 1 omslag
- 33** Stukken betreffende de Nederlandse liaison officier te Milne Bay.
1944 1 omslag
- 34** Correspondentie met de Nederlandse stafofficier bij de Combined Allied Naval
Force South West Pacific.
1944-1945 1 omslag
- 35** Stukken betreffende scheepsverklaringen, luchtaanvallen op, ongevallen aan
boord, vaarplannen van en schade aan koopvaardij schepen.
1943-1947 1 pak
- 36** Stukken betreffende de Naval Control Service.
1943-1945 1 omslag
- 37** Stukken betreffende de internering van stakend Nederlands-Indische
koopvaardijpersoneel en de mogelijke militarisering van dit personeel.
1943-1944 1 omslag

-
- 38** Stukken betreffende rapporten van verrichtingen van handels beschermingsofficieren.
1942-1946 1 pak
- 39** Stukken betreffende instructies en aanwijzingen van handelsbeschermingsofficieren.
1942-1946 1 omslag
- 40** Stukken betreffende de personeelsvoorziening bij handelsbeschermingskantoren.
1943-1945 1 omslag
- 41** Stukken betreffende onderscheidingen van personeel van de handelsbeschermingsdienst en koopvaardij.
1943-1945 1 omslag
- 42** Stukken betreffende mijnversperringen en mijnenvegen.
1943-1947 1 pak
- 43** Stukken betreffende technische gegevens inzake Nederlandse marineschepen.
1943-1946 1 omslag
- 44** Stukken betreffende de accommodatie van marinepersoneel te Merauke.
1944-1945 1 omslag
- 45-46** Ingekomen stukken betreffende Netherlands Indies Civil Administration.
1944-1945 2 pakken
- 45** 1944-1945 januari
- 46** 1945 februari-november
- 47** Stukken betreffende de bevelsverhoudingen tussen NICA-officieren en marineofficieren.
1944-1945 1 omslag
- 48** Stukken betreffende personeelszaken van NICA-detachementen.
1944-1945 1 omslag
- 49** Stukken betreffende de voorbereiding van de organisatie en vestiging van het algemeen bestuur van Nederlands- Indië.
1943-1944 1 omslag
- 50** Stukken betreffende civiel bestuur, rechtshandhaving en jurisdictie op Nederlands grondgebied in de South West Pacific Area.
1944 1 omslag
- 51** Stukken betreffende het herstel, de wederopbouw en hulpverlening op technisch gebied in Nederlands-Indië.
1944-1946 1 omslag
- 52** Stukken betreffende de administratie en financiën van de Koninklijke marine in Australië.
1944-1946 1 pak
- 53** Stukken betreffende de bevrijding van krijgsgevangenen en geïnterneerden en de

	oprichting ten deze van het kantoor displaced persons, alsmede de taak van dit bureau. 1944-1945	1 omslag
54	Stukken betreffende de Koninklijke marine te Hollandia. 1944-1946	1 omslag
55	Ingekomen rapporten van verrichtingen van het marine detachement te Biak. 1944-1946	1 omslag
56	Stukken betreffende verrichtingen van het Australian New Guinea Administrative Unit. 1943-1944	1 omslag
57	Stukken betreffende de organisatie van NICA detachement. 1944-1946	1 omslag
58	Stukken betreffende hygiënemaatregelen in de tropen. 1944	1 omslag
59	Circulaire inzake het herstel van de verbindingen tussen Nederland en de overzeese gewesten. 1944	1 stuk
60	Stukken betreffende rapporten verrichtingen van de CONICA te Morotai. 1944-1946	1 omslag
61	Stukken betreffende rapporten van verrichtingen van de OAZ te Tarakan. 1945-1946	1 omslag
62	Stukken betreffende rapporten van verrichtingen van de OAZ te Balikpapan. 1945-1946	1 omslag
63	Stukken betreffende het Moluccas Commando 1945	1 omslag
64	Stukken betreffende de organisatie en taakuitvoering van de Koninklijke marine te Koepang. 1945-1946	1 omslag
65	Stukken betreffende de organisatie en taakuitvoering van de Koninklijke marine te Makassar. 1945-1946	1 omslag
66	Stukken betreffende de organisatie en taakuitvoering van de Koninklijke marine te Menado 1945	1 omslag
67	Stukken betreffende de organisatie en taakuitvoering van de Koninklijke marine te Ambon 1945-1946	1 omslag
68	Brief van de havenmeester van het havenkantoor Samarinda inzake de aanbieding van het maandverslag over december 1945. Met bijlagen.	

-
	1946		1 stuk
69	Stukken betreffende de taakuitvoering van het detachement Koninklijke marine te Woendi.
1946		1 omslag
70	Stukken betreffende de intergeallieerde verhouding tussen de verschillende marine-onderdelen.
1943-1946		1 pak
71	Stukken betreffende de organisatie van het Sea Frontier Commando
1944-1945		1 omslag
72-74	Stukken betreffende de organisatie en taakuitvoering van liaison officieren, stafofficieren en plaatselijke diensten van marine-onderdelen in Australië.
1943-1947		3 dozen
	72-73	Taakuitvoering	
		72 1943-1945	
		73 1946-1947	
	74	Organisatie en instructies	
75	Stukken betreffende de overname en overdracht van het commando op, van het buiten gebruik stellen en de verbouw van onderzeeboten en schepen.
1943-1945		1 omslag
76	Stukken betreffende de opheffing van marine-onderdelen de overdracht en overname van bevel.
1943-1946		1 omslag
77	Brief van de commandant der zeemacht in Nederlands-Indië inzake een tevredenheidsbetuiging voor officier MSD II H.van den Houwen voor de door hem te Tjilatjap verrichte werkzaamheden. Met bijlagen.
1945		1 stuk
78	Stukken betreffende instructies van marine-officieren.
1943-1947		1 omslag
79	Stukken betreffende de bevelsorganisatie in het Verre Oosten en de daarbij behorende hoofdkwartieren en de opheffing daarvan.
1943-1947		1 pak
80-83	Stukken betreffende de organisatie, financiën, instructies, taakuitvoering, materiaal en personeel van Nederlandse inlichtingendiensten, in het bijzonder de NEFIS.
1943-1947		3 omslagen en 1 pak
	80	Organisatie, financiën en instructies	
	81	Collaboratie met Japanse bezetters	
	82	Materiaal	
	83	Personeel, pak	
84-85	Stukken betreffende het uitwerpen van strooibiljetten.
1943-1945		2 pakken
	84	1943-1944	
	85	1945	

-
- 86-88** Stukken betreffende de rapportage van operaties van schepen van de Koninklijke marine.
1943-1947 3 pakken
- 86** Hr Ms Heemskerck, Tromp, Van Galen, KII, 020,0 21, K 12, Divisie Mijnenvegers IV, X 24, Y 45.
- 87** Hr Ms K 14, K 15, dislocatie, onderzeedienst Perth, o 19.
- 88** Hr Ms Zwaardvis, Abraham Crijnssen, 024, Piet Hein, Kortenaer, Van Kinsbergen.
- 89** Stukken betreffende de verbindingdienst, waaronder telefonie, telegrafie, radiografie en cryptografie.
1943-1946 1 pak
- 90** Stukken betreffende identificatie- verkennings- en naamseinen van koopvaardij schepen.
1942-1945 1 omslag
- 91** Stukken betreffende de bevelvoering over schepen van de Koninklijke marine in Australië.
1943 1 omslag
- 92** Stukken betreffende de inzet van de gecharterde motorschepen Soedoe en Minjak Tanah.
1943-1946 1 omslag
- 93** Stukken betreffende krijgsgevangenen en geïnterneerden in het Verre Oosten.
1944-1946 1 omslag
- 94** Stukken betreffende de accommodatie en het marinepersoneel in Columbia camp.
1944 1 omslag
- 95** Stukken betreffende algemene personeelszaken.
1943-1947 1 omslag
- 96** Beschikkingen inzake de benoeming, ontheffing en plaatsing in marinefuncties.
1944-1946 1 omslag
- 97** Stukken betreffende de benoeming, het ontslag en de taakuitvoering van de vlootaalmoezener en vlootpredikant.
1943-1947 1 pak
- 98** Stukken betreffende de Nederlandse olie-eenheid in Australië.
1943-1945 1 omslag
- 99** Stukken betreffende de mogelijke jurisdictie door een Nederlandse krijgsraad in Australië, over Nederlandse militairen in Australië voor vergrijpen daar begaan.
1943-1945 1 omslag
- 100** Stukken betreffende reparaties en onderhoud aan Nederlandse marineschepen in Australië.
1943-1944 1 omslag
- 101** Stukken betreffende suggesties van marinepersoneel in verband met de wederopbouw van de Koninklijke marine na afloop van de oorlog.

	1945	1 omslag
102	Stukken betreffende de instelling van, voordrachten voor, de toekenning en uitreiking alsmede de wijze van dragen van koninklijke onderscheidingen. 1942-1946	1 pak
103	Stukken betreffende de werkzaamheden van de afdeling scheepvaart. 1945-1946	1 pak
104	Stukken betreffende de organisatie van het marine constructiebataljon. 1944-1945	1 omslag
105	Stukken betreffende de inzet en bewapening van patrouillemotorboten, type Scott-Paine. 1944-1945	1 omslag
106	Stukken betreffende het oproepen van Indonesische schepelingen van de in Australische wateren varende KPMschepen in militaire dienst. 1944	1 omslag
107	Stukken betreffende het economische herstel in de "Grote Oost". 1946	1 omslag
108	Stukken betreffende de herovering van Nederlands-Indië. 1945	1 omslag
109	Stukken betreffende de organisatie en taakuitvoering van de marineluchtvaartdienst. 1942-1946	1 omslag

3.2 INLICHTINGEN

110-130	Ingekomen en minuten van uitgaande stukken, kenmerk int(elligence).	16 omslagen en 5 pakken
110-114	1/1 1943-1945	5 pakken
	110 1/1/1-1/1/80	
	111 1/1/86-1/1/121	
	112 1/1/123-1/1/172	
	113 1/1/173-1/1/205	
	114 1/1/206-1/1/255	
115	1/2, krijgsgevangenen 1943-1945	
116	1/3 1945-1946	
117	1/4 1944-1945	
118	1/5, Java en Sumatra 1943-1945	
119	1/7, Borneo 1944, 1946	
120	1/8, Celebes 1943-1944	
121	1/9, Kei 1943-1944	
122	1/11, Timor 1943-1944	
123	1/12, Aroe 1943-1944	
124	2/1 1943-1945	
125	2/3, Aroe eilanden 1943	
126	2/4 1943-1945	

127	3 1942-1944
128	4/1 1942-1944
129	4/3 1943-1945
130	5 1945

**4 BUITEN SERIEEL EN RUBRIEKENVERBAND GEHOUDEN OF GERAAKTE STUKKEN
BETREFFENDE DIVERSE ONDERWERPEN**

- 131** Ingekomen wekelijkse inlichtingenrapporten.
1942 1 omslag
- 132** Stukken betreffende een onderzoek naar de executie van 5 opstandelingen uit
Dobo en een daarop volgende contraopstand. Kopie.
1942 1 stuk
- 133** Verslag nopens het gevoerde bestuursbeleid in de afdeling Toeal, residentie
Molukken, in het tijdvak van 17 juli tot en met 16 augustus 1942 opgemaakt door de
majoor S.H. Spoor. Met bijlagen.
1942 1 stuk
- 134** Stukken betreffende de organisatie en de werkwijze van het Allied Intelligence
Bureau, het NEFIS en het korps Insulinde.
1942-1944 1 omslag
- 135** Ingekomen wekrapporten van de Nederlandse liaison officier te Darwin.
1943-1945 1 pak
- 136** Brief van de luitenant ter zee 1e klasse G.H. Fortuijn aan de bevelhebber der
strijdkrachten in het oosten inzake de aanbidding van een rapport betreffende
havenverdediging tegen onderzeeboten. Doordruk. Met bijlage.
1944 1 stuk
- 137** Ingekomen stukken van de Nederlandse liaison officier te Brisbane.
1945-1946 1 pak
- 138** Verslag van de verrichtingen van de Koninklijke marine in de Tweede Wereldoorlog
alsmede korte biografieën van Helfrich en Furster.
[1945] 1 stuk
In de Engelse taal.

5 DOCUMENTATIE

- 139** Intelligence summary, uitgegeven door Headquarters - Allied Air Force South East Pacific Area.
1944-1945 1 doos
- 140-141** CINCPAC-CfNCPDA bulletins, inlichtingenbulletins van Headquarters of the commander in chief van United States Pacific fleet and Pacific Ocean Areas.
1945 2 dozen
- 140** Bestanddeel 1
141 Bestanddeel 2
- 142** Mis-X, evasion and escape information bulletins, uitgegeven door Headquarters - Allied Air Force South East Pacific Area. 1945
1 pak
- 143-144** Objective intelligence reports, uitgegeven door Headquarters Allied Air Forces.
1944-1945 2 dozen
- 143** Nrs 45-1 - 45-26
144 Nrs 45-27 - 45-35.

6 TELEGRAMMEN

6.1 SERIEEL

145-180, 194-218

Ingekomen en minuten van uitgaande telegrammen.

1942-1947

36 omslagen en 25 pakken

145-148

Ingekomen en uitgaande 1942

145 april 3-juni 4

146 juni 5-augustus 2

147 augustus 3-november 5

148 november 16-december 30

149-165, 204-218

Ingekomen

149-153

1943

149 januari-maart

150 april-juni

151 juli-augustus

152 september-oktober

153 november-december

154-159

1944

154 januari-februari

155 maart-april

156 mei-juni

157 juli-augustus

158 september-oktober

159 november-december

160-165

1945

160 januari-februari

161 maart-april

162 mei-juni

163 juli-augustus

164 september-oktober

165 november-december

204-216

1946

204 1 - 18 januari, pak

205 19 - 31 januari, pak

206 1 - 16 februari, pak

207 17 - 28 februari, pak

208 1 - 13 maart, pak

209 14 - 31 maart, pak

210 april, pak

211 mei, pak

212 juni, pak

213 juli, pak

214 augustus-september, pak

215 oktober-november, pak

	216	december, pak
217-218	1947	
	217	januari-april, pak
	218	juni-oktober, pak
166-180, 194-203		
Uitgaande		
166-168	1943	
	166	januari-april
	167	mei-augustus
	168	september-december
169-174	1944	
	169	januari-februari
	170	maart-april
	171	mei-juni
	172	juli-augustus
	173	september-oktober
	174	november-december
175-180	1945	
	175	januari-februari
	176	maart-april
	177	mei-juni
	178	juli-augustus
	179	september-oktober
	180	november-december
194-200	1946	
	194	januari, pak
	195	februari, pak
	196	maart, pak
	197	april-mei, pak
	198	juni-juli, pak
	199	augustus-september, pak
	200	oktober-december, pak
201-203	1947	
	201	januari, pak
	202	februari-maart, pak
	203	april-juni, pak

6.2 NIET SERIEEL

181-189	Ingekomen en uitgaande telegrammen. 1942-1946	9 omslagen
181	Inzake vijandelijke Japanse acties te Nederlands- Indië en reacties daarop 1942	
182	Inzake de evacuatie van Nederlands-Indië naar Australië 1942-1943	
183	Inzake KLM en KNILM 1942-1943	
184	Inzake voorlichting over de toestand in bezet Nederlands-Indië door H.V. Quispel, hoofd van de Netherlands Indies Government	

- 185 Infonnation Services 1943
- 185 Inzake Hr Ms K 15 1944-1946
- 186 Inzake Hr Ms K 14 1945-1946
- 187 Inzake Hr Ms o 21 1945-1946
- 188 Inzake Hr Ms o 23 1945-1946
- 189 Inzake Hr Ms Tijgerhaai en o 19 [1943-1946]

7 VERVALLEN TOEGANG**190**

Plaatsingslijst van het archief van de marinecommandant Australië, vervaardigd door de historische sectie van de Marinestaf.
[1958]

1 stuk

8 GEDEPONEERDE ARCHIEFBESCHEIDEN**8.1 HET ARCHIEF VAN DE ROYAL NETHERLANDS NAVY LIAISON OFFICIER TE SYDNEY, 1943-1947**

191 Ingekomen en minuten van uitgaande stukken.
1943-1947 1 omslag

8.2 HET ARCHIEF VAN HR. MS. O 19, 1943

192 Ingekomen en minuten van uitgaande stukken.
1943 1 pak

8.3 HET ARCHIEF VAN DE COMMANDANT ONDERZEEBOOTDIENST TE PERTH, 1944-1946

193 Ingekomen rapporten van verrichtingen van Hr Ms schepen.
1944-1946 1 omslag

BIJLAGEN

INSTRUCTIES

8

INSTRUCTIE VAN 1 MEI 1943

De bevelhebber strijdkrachten oosten,

Stelt vast de volgende instructie voor den Onderbevelhebber Strijdkrachten Oosten (OBSO).

Artikel 1 De OBSO staat rechtstreeks onder het bevel van den Bevelhebber Strijdkrachten Oosten (BSO) en voert namens dezen het bevel over het in de SWP A gestationeerde deel der Nederlandsche en Nederlandsch-Indische weermacht, met inachtneming van het vermelde onder punt 2.

Artikel 2 Hij heeft indien hij marineofficier/legerofficier is geen bemoeienis met zuiver interne zaken van leger/maritiemen aard. Het in punt 1 bedoelde bevel beperkt zich tot de diensten, welke de geheele weermacht raken en omvat mede de vertegenwoordiging van de weermacht tegenover Nederlandsche en vreemde autoriteiten.

Artikel 3 Onverminderd het bepaalde in de laatste zinsnede van de tweede zin van het vorige punt, heeft hij geen bemoeienis met straf- en tuchtzaken.

Artikel 4 Mochten de ingevolge punt 1 onder zijn bevel gestelde Marine- en Legercommandant in Australië van oordeel zijn dat door den OBSO genomen beslissingen of getroffen maatregelen de uitvoering van hun taak schaadt, dan kunnen zij zich terzake door tussenkomst van den OBSO bij voorkeur schriftelijk of zoo nodig telegrafisch tot den BSO wenden. In dit geval zendt deze laatste de door hem ontvangen brieven of telegrammen door voorzien van zijn opmerkingen.

Artikel 5 De OBSO brengt den BSO een wekelijksch verslag uit over de plaats gehad hebbende oorlogshandelingen en de appreciatie van den toestand, terwijl tevens op den 1 en en 15en van de maand over de dislocatie der Nederlandsche Strijdkrachten een rapport wordt uitgebracht.

De Bevelhebber Strijdkrachten Oosten

(w.g.) C.E.L. Helfrich

INSTRUCTIE VAN 1 MEI 1943

De bevelhebber strijdkrachten oosten,

Stelt vast de volgende instructie voor den Marine Commandant Australië (MCA).

1 De MCA staat onder rechtstreeks bevel van den OBSO.

2. De MCA voert het bevel over de in de SWP A bevindende inrichtingen der Koninklijke Marine en over de aldaar gestationeerde maritieme strijdkrachten, met inachtneming van het gestelde van de instructie voor den OBSO.

3. Hij vertegenwoordigt de Koninklijke Marine tegenover Nederlandsche en vreemde autoriteiten.

8 In afschrift zijn deze instructies aanwezig in het archief van de Bevelhebber der Strijdkrachten/Minister van Marine, inv. nr. 65, nr 100/1 ZG 1943.

De Bevelhebber Strijdkrachten Oosten

(w.g.) C.E.L. Helfrich

INSTRUCTIE VAN 1 MEI 1943

De bevelhebber strijdkrachten oosten,

stelt vast de volgende instructie voor den Leger Commandant Australië (L.C.A.)

1. De LCA staat onder rechtstreeksch bevel van den OBSO.
2. De LCA voert het bevel over de onderdeelen van het KNIL in de SWP A met inachtneming van het gestelde in lid 1 van de instructie voor den OBSO.
3. Hij houdt toezicht op de ten behoeve van het leger gedane uitgaven en treedt op als kasinspecteur tav de daarvoor bestemde gelden.
4. Hij vertegenwoordigt het KNIL tegenover Nederlandsche en vreemde autoriteiten.
5. Tav zuiver administratieve zaken het KNIL betreffend, is hij bevoegd rechtstreeks te corresponderen met den Minister van Koloniën.

De Bevelhebber Strijdkrachten Oosten

(w.g.) C.E.L. Helfrich

COLOMBO, 7 OCTOBER 1943

Op datum van aankomst in Australië van den generaal-majoor L.H. van Oyen van het wapen der militaire luchtvaart wordt de instructie MCA, zoals die was vastgesteld bij beschikking BSO d.d. 1 mei 1943 no. 55/4/31 gewijzigd zodat die komt te luiden:

Stelt vast de volgende instructie voor den Marine Commandant Australië (MCA).

1. De MCA staat onder rechtstreeksch bevel van den BSO.
2. De MCA voert het bevel over de in SWP A bevindende inrichtingen der Koninklijke Marine en over de aldaar gestationeerde maritieme strijdkrachten, met inachtneming van het gestelde in lid 1 van de instructie voor den OBSO.
3. Hij vertegenwoordigt de Koninklijke Marine tegenover Nederlandsche en vreemde autoriteiten.

De Bevelhebber Strijdkrachten Oosten

(w.g.) C.E.L. Helfrich

Op dien datum worden tevens van kracht de hiernevens gaande (nieuwe) "Instructie van den OBSO", en de eveneens hiernevens gaande "Instructie voor den Clg", welke laatste is vastgesteld bij beschikking Minister van Koloniën d.d. 28 augustus 1943, no. 62/L.Cdo. De functie van LCA vervalt alsdan.

Namens de Bevelhebber der strijdkrachten in het oosten de chef van den Staf

(w.g.) L.G.L. van der Kun

COLOMBO, 7 OCTOBER 1943

1 Gevolg gevende aan de opdracht van den Minister van Marine no 130/2 ZG 1943 van 6 september 1943 heb ik de eer UhoogEdelgestrengte hiernevens te doen toekomen

a. afschrift van het besluit van den Minister van Koloniën d.d. 28 augustus 1943 no. 62/L.Cdo;

b. afschrift der bij beschikking sub a. vastgestelde instructie voor den commandant der Nederlandsch- Indische Legerstrijdkrachten;

c. de nieuwe instructie voor den OBSO welke door mij is vastgesteld.

2. Van het vermoedelijke tijdstip van aankomst van Generaal van Oyen in Australië zal ik U nader in kennis stellen. Hij begeeft zich eerst naar West-Indië.

3. Bij de aanvaarding der functie van Clg komt tegelijkertijd die van LCA te vervallen.

4. Te allen overvloede zij meegedeeld dat de sub 1 b en c vermelde instructies in overleg met den Minister van Koloniën, den BDZ en met mij zijn ontworpen.

5. Voor den LCA voeg ik een afschrift der sub la, b, c genoemde bescheiden benevens doordruk van dezen brief

6. De nieuwe instructie OBSO wordt van kracht op het tijdstip bedoeld in sub 2.

7. Op ditzelfde - sub 6 -vermelde tijdstip wordt in de thans geldende, op 1 mei 1943 door mij vastgestelde, instructie MCA, lid 1, in stede van OBSO, gesteld: BSO.

NO 62/L.CDO

⁹

Londen, 28 augustus 1943

De minister van koloniën

uitoefenende het Algemeen Bestuur van Nederlandsch-Indië krachtens Staatsblad C.39;

gelet op:

artikel 32 van de Indische Staatsregeling; overwegende;

dat na het openvallen van de plaats van bevelhebber der Landmacht nog geen opvolger is benoemd en dat het noodig is tijdelijk in de benoeming in de waarneming te voorzien;

heeft goedgevonden:

a. bij het Koninklijk Nederlandsch-Indisch Leger, met ingang van den dag zijner aankomst in Australië, te belasten met de waarneming van de functie van Commandant van het Leger en Hoofd van het Departement van Oorlog,

⁹ Afschrift van deze brief aanwezig in het archief van de Bevelhebber der strijdkrachten in het oosten, inv. nr.77.

den Generaal-Majoor van het Wapen der Militaire luchtvaart, adjudant ibd van H.M. de Koningin,
L.H. van Oven

b. vast te stellen de hierbij gevoegde instructie voor voornoemden commandant.

INSTRUCTIE VOOR DEN COMMANDANT DER NEDERLANDSCH-INDISCHE LEGERSTRIJDKRACHTEN (CLG)

Artikel 1

1. De Clg is, met inachtneming van het sub 2) in dit artikel vermelde, rechtstreeks gesteld onder den (wnd) Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië, of, zoolang deze functie niet is vervuld, onder de autoriteit, aan wie het algemeen bestuur in Nederlandsch-Indië is opgedragen.

2. Met betrekking tot het beleid ten aanzien van de onder geallieerde bevelvoering gestelde legerstrijdkrachten, uitsluitend in verband met de krijgsverrichtingen in het Verre Oosten, is de Clg rechtstreeks gesteld onder den BSO (BDZ).

Artikel 2

De Clg bezit, met inachtneming van de thans geldende bijzondere omstandigheden, de bevoegdheden en verplichtingen van den Commandant van het Koninklijk Nederlandsch-Indisch Leger en Hoofd van het departement van Oorlog van Nederlandsch-Indië.

Artikel 3

De Clg is belast met de voorbereiding en de uitvoering van de militaire maatregelen, welke mogelijk en noodzakelijk zijn voor het herstel en de handhaving van het Nederlandsche gezag in vrij, en van den vijand te bevrijden, Nederlandsch-Indisch gebied. Hij volgt ter zake de aanwijzingen van de autoriteit bedoeld in artikel 1, sub 1.

Artikel 4

1. In aangelegenheden, niet vallende onder art 1 sub 2), welke mede van belang zijn voor de Koninklijke Marine, pleegt de Clg overleg met den betrokken commandant der zeestrijdkrachten.

2. T.a.v. gemeenschappelijke diensten van de Koninklijke Marine en het KNIL worden v.z.n. afzonderlijke instructies vastgesteld.

DE BEVELHEBBER STRIJDKRACHTEN OOSTEN

Stelt vast de volgende instructie voor den Onderbevelhebber Strijdkrachten Oosten (OBSO)

Artikel 1 De OBSO, met standplaats Australië voert in de SWP A namens den BSO het bevel over de Nederlandsche diensten, instanties, inrichtingen e.d., welke beide onderdeel en der weermacht gezamenlijk betreffen, met inachtneming van de voor bedoelde diensten afzonderlijk vastgestelde instructies

Artikel 2 Hij vertegenwoordigt aldaar de Nederlandsche weermacht als zoodanig tegenover Nederlandsche en vreemde autoriteiten.

Artikel 3 De OBSO brengt de BSO een wekelijksch verslag uit over de plaats gehad hebbende oorlogshandelingen en de appreciatie van den toestand, terwijl tevens op den 1en 15en van de maand over de dislocatie der Nederlandsche strijdkrachten een rapport wordt uitgebracht.

Artikel 4 In zaken, welke het beleid betreffen in verband met de krijgsverrichtingen van de gezamenlijke strijdkrachten in de SWPA, treedt de OBSO op als vertegenwoordiger van den BSO.

Artikel 5 Mocht de Marine- of de Legercommandant in Australië van oordeel zijn dat door den OBSO zelfstandig genomen beslissingen of getroffen maatregelen tav het in punt 4 bedoelde beleid de uitvoering van hun taak schaadt, dan kunnen zij zich terzake door tussenkomst van den OBSO, bij voorkeur schriftelijk of zoo nodig telegrafisch, tot den BSO wenden. In dit geval zendt de OBSO de door hem ontvangen brieven of telegrammen door, voorzien van zijn opmerkingen.

Artikel 6 Deze instructie wordt van kracht op het tijdstip dat de instructie van den waarnemend Commandant van het Leger en Hoofd van het Departement van Oorlog van kracht wordt.

De Bevelhebber Strijdkrachten Oosten

(w.g.) C.E.L. Helfrich